

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 5. oktober 2017
Sagsnr.: 2017-629-0088
Dok.: 524371

UDKAST TIL TALE

[Introduktion]

Jeg vil gerne starte med at takke Retsudvalget for at have taget initiativ til at holde denne høring i dag.

Jeg vil også gerne takke eksperterne, som har indvilliget i at stille op i dag og diskutere dette vigtige emne.

For det er ingen hemmelighed, at spørgsmålet om EMRK er et spørgsmål, der ligger regeringen meget på sinde.

Det er også baggrunden for, at vi har valgt at sætte spørgsmålet øverst på dagsordenen, når vi om 1 måneds tid overtager formandskabet for Europarådet.

[Hvad er det vi vil?]

Hvad er det, regeringen vil med formandskabet?

Kort fortalt ønsker vi at løfte den debat, vi har i Danmark om EMRK, op på et europæisk niveau.

Det gør vi ikke for at forfølge en snæver dansk dagsorden. Det gør vi, fordi det er en vigtig og principiel debat, vi er nødt til at have – også på europæisk niveau.

Vi er nødt til at forholde os til, at befolkninger og beslutningstagere i stigende grad sætter spørgsmålstegn ved EMRK-systemet.

Og det handler ikke bare om beslutningstagere i de lande, som har svært ved at leve op til deres menneskeretlige forpligtelser.

Det handler om den udvikling, vi ser i lande, som tager menneskerettighederne alvorligt. Lande, som har været med til at opfinde og udvikle det internationale menneskerettighedssystem.

Men hvor både befolkninger, beslutningstagere og eksperter sætter spørgsmålstegn ved menneskerettighedernes rolle.

Jeg taler her om lande som Norge, Holland, Schweiz, Storbritannien og Danmark – bare for at nævne nogle stykker.

[Er danskerne blevet modstandere af menneskerettigheder?]

Er vi pludselig blevet modstandere af menneskerettigheder?

Nej, det tror jeg ikke, at vi er.

Jeg tror, det handler om den udvikling, vi ser, hvor flere og flere samfundsforhold behandles som menneskeretlige spørgsmål, som kan afgøres af dommere i Strasbourg – frem for af de folkevalgte politikere, som vi har stemt på.

I Danmark fylder udvisningsområdet utvivlsomt meget. Jeg kan godt forstå, at folk undrer sig, hvis konventionen forhindrer os i at udvise dybt kriminelle personer som Levakovic af hensyn til beskyttelsen af hans privatliv og familieliv. Det undrer også mig. Jeg kan faktisk ikke forstå det.

Men det er jo ikke kun på udvisningsområdet, at menneskerettighederne har betydning for dansk lovgivning. Det

har de på mange samfundsområder. De har også betydning for spørgsmål som sociale ydelser, pension og familiesammenføring.

Det er områder, som har betydning for os alle sammen. Og hvor vi med rette føler, at vi bør have noget at sige.

Og her er det altså et problem, at der ikke kommer et løbende politisk input til menneskerettighedssystemet i Strasbourg på samme måde som i vores nationale system.

Hvis de danske domstole afsiger en dom – og vi her i Folketinget er uenige i den retstilstand, som dommen er udtryk for – så kan vi jo vælge at ændre loven. Det er essensen i vores demokrati – folkestyret.

Men samme muligheder har vi ikke i dag i forhold til Menneskerettighedsdomstolen. Her har vi ikke de samme ”checks and balances”. Og det er problematisk.

For det betyder, at vi risikerer, at systemet løber fra befolkningerne og de nationale beslutningstagere. Og det er en potentielt farlig udvikling.

For hvis de lande, som bør være EMRK’s stærkeste støtter, mister tilliden til EMRK-systemet, så står vi for al-

vor med et problem. Ikke kun for Danmark, men for hele Europa.

[Hvad kan vi gøre]

Hvad kan vi gøre for at løse dette problem? Og hvordan kan vi bruge det danske formandskab?

Jeg mener, vi skal gøre 3 ting.

For det første skal vi få hovedet ud af busken. Vi skal turde sætte de problemer, vi ser, på dagsordenen. Og tale om dem på europæisk niveau.

Det er et mål i sig selv, for det har en virkning.

Det viser bl.a. erfaringerne fra Brighton-processen i 2012, hvor medlemsstaterne sendte et klart signal til Menneskerettighedsdomstolen om at lytte mere. Og det har faktisk haft en virkning, også selv om flere af de ændringer, der blev aftalt i Brighton, endnu ikke er trådt i kraft.

Det bringer mig til vores andet mål. Vi skal skubbe på at få de ændringer, vi vedtog i Brighton sat i kraft. Det handler om den såkaldte protokol 15. For den flugter med

de danske reformønsker om et mere effektivt, fokuseret og afbalanceret EMRK-system.

Men vi skal selvfølgelig ikke stoppe dér. For der er behov for mere. Derfor er et tredje og vigtigt mål også at foreslå nye reformer, som kan sikre, at vi får større indflydelse på, hvordan menneskerettighedskonventionen fortolkes.

For vi har brug for værktøjer, som kan sikre, at Menneskerettighedsdomstolen ikke farer ud af en tangent og fortolker konventionen på en måde, som landenes befolkninger ikke kan se sig selv i.

Det betyder ikke, at menneskerettighedssystemet skal laves helt om. Men det skal reformeres. Og der skal sættes retning på det fremtidige reformarbejde.

Det handler i virkeligheden om få, men principielt vigtige justeringer, som er nødvendige, hvis befolkningerne fremover skal have tillid til systemet.

Kloge folk peger på, at Menneskerettighedsdomstolen allerede er på vej i den rigtige retning. Og at domstolen allerede er blevet bedre til at lytte til de signaler, som medlemsstaterne har sendt i bl.a. Brighton-erklæringen.

I den forbindelse er der bl.a. blevet peget på en række nye domme på udvisningsområdet.

Det er positivt.

Den udvikling skal vi fastholde og skubbe yderligere til under formandsskabet.

[Afslutning]

Tror vi, at det vil lykkes?

Jeg håber bestemt, at vi kan komme et stykke vej – hvor langt må tiden vise.

Jeg er samtidig meget bevidst om, at det ikke er let at ændre på store og tunge systemer.

I Europarådet skal 47 medlemslande være enige for, at et reformforslag kan gennemføres. Det siger næsten sig selv, at det kan være op ad bakke.

Det betyder også, at vi skal forsøge at finde et fælles fodslag, og at Danmark ikke bare kan gå enegang.

Når vi alligevel tror på det – og lægger kræfter i det – er det fordi, vi vurderer, at vi har en god sag. Der er et reelt behov for reformer, og det tror vi, mange andre lande godt kan se.

Og jeg håber virkelig, at det vil lykkes, for jeg synes, at det er et utrolig vigtigt projekt. Ikke kun for Danmark, men for hele Europa.

Tak for ordet.